

gyar kiadás, amely negyven évvel követi az eredetit, talán egy újabb szempontot is felvet. A 21. század elején olvasva a könyvet azonnal szembeötlik a különbség Bianconi felmenői és fia között: előbbiek egyszerű ticinói parasztok voltak, fia azonban már európai értelmiségi. A tengerentúlra költöző európaiban kicsit magunkra is ismerünk, s így a könyvben feltárt múlt nem csupán egy svájci olasz kanton múltja lesz, hanem Európa történelmévé terebélyesedik.

▮ Massimo Gezzi

Fabio Pusterla: *Égitest*

(*Corpo stellare, Marcos y Marcos, Milano, 2010*)

„A kortárs költészet egyik legkedveltebb képviselőjének legújabb verseskötete elmerül a kezdetekben, majd szárnyra kel” – olvasható Fabio Pusterla (1957) hatodik kötetének borítóján. És valóban, a magasság–mélység, jobban mondva a repülés–zuhanás dialektikája az a tematikus és szerkezeti tengely, amely köré az *Égitest* épül. Már a cím elárulja a kötet létrejöttének legmélyebb motivációját: egészében véve tragikus, többszörösen rétegzett kompozíciót alkotni, amely összetett kapcsolati hálót sző a valóság egymással ellentétes dimenziói között. A cím világos utalás Vittorio Sereni leghíresebb, s egyben utolsó kötetére (*Stella variabile* [Változó csillag], 1981). Sereni egyértelműen Pusterla mestere, a *Változó csillag* egyik leghíresebb sora („Vezess engem te, változó csillag, amíg tudsz”) ihlette az *Égitest* egyik legszebb költeményének, a *Vázlat repülőkről és szárnyakról* (*Abbozzo degli aerei e delle ali*) két sorát: „Egy másik csillag volna, / mely hív és vezet bennünket?” Ám Pusterla csillaga egyben *test* is, és az egyes szám második személyű megszólítás a címadó versben lassacskán *testet* ölt egy-egy szóban: „te vagy nekem a szél / tavasszal, lombrezgető”, „Farkasüvöltés vagy, a halálra sebzett, / még élő szarvas hangja.” Ez a költészet, mely – úgy gondolom – eljutott érettsége csúcsára, arra vállalkozik, hogy egyszerre jelenítse meg az emberiség (vagy egyszerűen a létezés) földi, problematikus és tökéletlen dimenzióját, és az ezt kísérő, szinte utópikus természetű szenvedélyt, melyet az utolsó költemény záró sora három nagyon kockázatos, de alapjában véve szükségszerű kifejezéssel határoz meg: „még egy kis emlék, még egy kis remény, szeretet.”

Bizonyára nem véletlen, hogy a kötet – a benne foglalt hat nagyobb egység köré makrotextuális szinten mintegy kört rajzolva – a „szárnyak” (melyek egyáltalán nem angyaliak) kulcsszóval kezdődik és végződik. A szárnyak állandó, állhatatos védelemre szorulnak, bár néha hagyják, hogy lezuhanjunk. („Zuhanj le, / ahányszor csak kell. Vigyázz a szárnyaidra” – tanácsolja a már idézett *Vázlat repülőkről...* című vers.) Az egész kötetkompozíció, mint említettük, erre a kettősségre épül, megidézi a *Folla sommersa* (*Elsüllyedt tömeg*, Pusterla előző, 2005-ös kötete) valóságának minden részletét és szinte valamennyi szereplőjét: itt van a lezuhant munkás az országunkat szégyenbe hozó, értelmetlen halálról szóló versben (*Per un operaio precipitato* [Egy lezuhant munkásért]); míg a *Pasqua del toro* (*A bika húsvétja*) című versben a bika a viadal után egy kampón lógva találkozik a halállal. Pusterlánál a bika egy népes bestiárium egyik eleme, melyben láthatunk szenvedő kutyákat („Olyan szomorúan hasonlítanak ránk bánatukban”), eltemetett madarakat, görényeket, rovarokat, és főként itt van a csodálatos tatu is, a *La storia dell' armadillo* (*A tatu története*) című vers főszereplője. Ebben a kedves, tizenöt részből álló költeményben az énekelve, árral szemben menetelő „bátor kis állat” mesebeli-allegorikus álarca mögött talán a hidalgo-költő alakja rejtőzik, akit ugyan senki sem hallgat, de képes magával vonzani a menetbe.

Az *Égitest* magával ragadó líraisággal egyszerre jeleníti meg az erdők csendjét és a vonatfülkék zaját, régészeti tréfát komponál az *Uomo dell'alba* (*A korai ember*) történetében, elméli a „közös remény” látszólagos vereségét („Egy darabka öröm mindenkinek: / ez volt a terv, / egyáltalán nem bonyolult. Egy kevéske mindenkinek”). Az *Égitest* összefoglaló kötet, valóságos felfedező expedíció korunkról, a szerző *ars poeticájának* tökéletes összegzése: „felidézni a tudat töredékeit, szilánkjait, maradványait, nosztalgiát ébreszteni az olvasóban.”

(Vincze Alíz fordítása)